

ONLINE PARTICIPATIE NOORDRAND I

Eindverslag

LANDSCHAP:STAD
PERSPECTIEF ALPHEN AAN DEN RIJN

Alphen aan den Rijn

Samenvatting

Al bij de aanvang van het proces Perspectief voor Landschap en Stad is het uitgangspunt geweest dat we een participatieproces doorlopen met de diverse publieksgroepen¹ die we onderscheiden. De online participatie voor de Noordrand I was het moment voor alle publieksgroepen om mee te praten over de uitgangspunten voor de ontwikkeling van de locatie zoals die door de raad zijn vastgesteld op 28 mei 2020.

Doel van de online participatie deze zomer was om de meningen te peilen over hetgeen er nu ligt (ambities die voor het gebied gelden en het landschappelijke raamwerk). De gemeente wilde weten wat er bij publieksgroepen speelt, welke kansen er worden gezien en welke zorgen er zijn.

Uit de reacties is op te maken dat er nog een wereld te winnen valt in het overbrengen van onze keuzes, randvoorwaarden en beperkingen die een rol spelen bij de ontwikkeling van de Noordrand I. Een deel van de deelnemers heeft een gevoel van onvrede duidelijk gemaakt. In hun beleving is er al besloten over ontwikkeling van Noordrand I, omdat het gepresenteerde plan eruit ziet alsof dit zonder wijziging uitgevoerd zal worden. Dit wordt voor hen versterkt door ervaringen uit het verleden, de timing (participatie in de zomervakantie) en de keuze om enkel direct aanwonenden rechtstreeks aan te schrijven. Voor deze deelnemers is onduidelijk hoe gemeente tot de keuze is gekomen te bouwen in Noordrand I, waarom niet de hele wijk een brief heeft gekregen om mee te doen aan de online-participatie en wat er met hun reactie gedaan zal worden

Naast deze negatieve reacties zijn ook veel suggesties meegegeven voor de uitwerking van het masterplan, zoals het belang van groen, biodiversiteit, de openheid van het landschap en het feit dat een auto voor de deur niet vanzelfsprekend meer is. Dit zijn wensen en waarden die – ook bij de ontwikkeling van Noordrand I – meegenomen worden in het masterplan.

Deze reacties laten ons zien dat het van belang is om bewoners beter mee te nemen in de (ruimtelijke) afwegingen die de gemeente maakt. Er zijn veel suggesties gedaan om het proces van participatie en communicatie te verbeteren, zoals meer en makkelijker leesbare informatie op de website, fysieke of online gesprekken en een beter inzicht in de besluitvormingsprocedure.

De resultaten die het online participatietraject heeft opgeleverd, helpen ons in het verbeteren van de participatie en communicatie, bij het maken van ruimtelijke keuzes en in het vinden van oplossingen voor de uitdagingen van de toekomst. Daarom zijn we blij dat u in grote getale uw mening kenbaar heeft gemaakt.

---

¹ Onder publieksgroepen wordt verstaan de verschillende deelnemers die we onderscheiden in het participatieproces: bewoner met persoonlijke uitnodiging met post, bewoner Alphen aan den Rijn (zonder persoonlijke uitnodiging), actiegroep of belangenvereniging, medewerker, bestuurder of raadslid van gemeente Alphen aan den Rijn, medewerker, bestuurder of raadslid van provincie of buurgemeente, kennisorganisatie.

1 Inleiding

Corona-maatregelen: van live naar online

Door de Corona-maatregelen is het op dit moment niet toegestaan, noch wenselijk, om fysiek met grote groepen bijeen te komen. Om die reden is een online proces opgezet. Op deze manier kunnen wij alsnog tegemoet komen aan de behoefte van publieksgroepen om in een vroeg stadium mee te denken en mee te praten en onze wens dat diverse publieksgroepen kunnen participeren.

Voor het participatietraject zijn 4 stappen doorlopen. Dit rapport is het eindverslag op basis van de resultaten van deze stappen.

Aanleiding

Perspectief voor Landschap en Stad: meedenken en meepraten

We zien grote opgaven op ons af komen, die allemaal ruimte vragen en tegelijkertijd maatschappelijke meerwaarde opleveren voor onze gemeente. Klimaatadaptatie, de energietransitie, behoud van belangrijke planten- en diersoorten en de krapte op de woningmarkt zijn vraagstukken waar we als gemeente de komende decennia mee geconfronteerd worden en waarvoor we oplossingen zullen moeten vinden. Dit vraagt om lef. Het vraagt om te kijken naar die delen van de stad die zich lenen voor het integraal (in samenhang dus) ontwikkelen van gebieden waarin al deze vraagstukken meegenomen zijn.

Naast deze opgaven loopt Alphen aan den Rijn over een aantal jaar tegen de grenzen van binnenstedelijke verdichting aan. Daarom gaf de gemeenteraad begin 2018 opdracht om onderzoek te doen naar mogelijk geschikte locaties waar een oplossing kan worden gevonden voor deze opgaven. Meerdere locaties aan de randen van het verstedelijkt gebied van de gemeente Alphen aan den Rijn zijn onderzocht, waaronder Noordrand I.

Noordrand I

De ontwikkeling van deze locatie aan de noordzijde van onze gemeente, kan niet zomaar. De locatie vraagt, vanwege onze ligging in het Groene Hart, om een andersoortige aanpak dan een regulier woningbouwproject. Ontwikkelingen aan de randen van het verstedelijkt gebied in het Groene Hart is alleen mogelijk – zo vindt het College – wanneer de opgaven in en kwaliteiten van het Groene Hart

meegenomen worden in het ontwerp én worden geïntegreerd met andere maatschappelijke opgaven.

Daarom is voor de locatie Noordrand I een landschappelijk raamwerk opgesteld. Dit is een sterke structuur van groen en water, waarbinnen opgaven als klimaat, energie, biodiversiteit, mobiliteit en wonen een plek kunnen krijgen. Deze manier van werken zorgt voor het behouden en versterken van de eigenheid en het karakter van het gebied.

NOORDRAND I

LANDSCHAPPELIJK RAAMWERK

- Oost-west gerichte structuur voor waterberging, beleving/sfeer en ecologie.
- Groen- en waterstructuren vanuit Ridderveld verbonden met Groene Hart.
- Brede sloten voor waterberging, bevordering van de biodiversiteit en tegengaan van verdroging.
- De Scheidtocht als eerste stap in de landschappelijke ontwikkelzone (tussen Nieuwkoopse Plassen en Braassemermeer).

NETWERKEN

- Langzaamverkeeroutes tussen centrum (voorzieningen) en het buitengebied (recreatie).
- Aansluiting op bestaande (Horenhof) of nieuwe OV-Hub.
- Ontsluiting voor gemotoriseerd verkeer via op te waarderen Herenweg en Kalkoverweg.

LEEFOMGEVING

- Groenblauwe entree versterkt het karakter van de gemeente.
- Landschappelijke frame zorgt voor wonen in een ruime groenblauwe setting.
- Spelen, ontmoeting en stadslandbouw stimuleert gezond gedrag en ontmoeten.
- Energieleverend voor (delen van) Ridderveld.

De gemeenteraad heeft het bedoelde raamwerk voor de locatie Noordrand I recent vastgesteld als basis voor verdere ontwikkeling. Bovendien heeft het zij het college opdracht gegeven een masterplan voor de ontwikkeling van Noordrand I op te laten stellen, op basis van de in het Toekomstperspectief voor landschap en stad (zie www.landschap-stad.nl) opgenomen ontwikkelambities.

Vooruitblik

In de totstandkoming van het masterplan zal de input uit het online participatietraject worden gewogen en zal worden bepaald welke aandachtspunten ruimtelijk vertaald kunnen worden in de ontwikkelvisie die de basis zal gaan vormen voor de verdere ontwikkeling.

Participatie

Al bij de aanvang van het proces Perspectief voor Landschap en Stad is het uitgangspunt geweest dat we een participatieproces doorlopen met de diverse publieksgroepen die we onderscheiden. Zo is er in 2019 een flitspeiling gehouden onder inwoners van de gemeente over bouwen in relatie tot groen en hebben we in de periode tot de zomer van 2020 vooral gesproken met interne en externe kennisexperts. Met de online participatie voor de Noordrand I was het de beurt aan een grotere groep om mee te praten over de uitgangspunten voor de ontwikkeling van de locatie zoals het door de raad is vastgesteld op 28 mei 2020.

Doel van de online participatie deze zomer was om de meningen te peilen over hetgeen er nu ligt (ambities die voor het gebied gelden en het landschappelijke raamwerk). De gemeente wilde weten wat er bij publieksgroepen speelt, welke kansen er worden gezien en welke zorgen er zijn. De resultaten die het online participatietraject heeft opgeleverd, helpen ons in het maken van ruimtelijke keuzes en in het vinden van oplossingen voor de uitdagingen van de toekomst. Daarom zijn we blij dat u in grote getale uw mening kenbaar heeft gemaakt.

Uit een deel van de reacties is op te maken dat er nog een wereld te winnen valt in het overbrengen van onze keuzes, randvoorwaarden en beperkingen die een rol spelen bij de ontwikkeling van de Noordrand I, in samenhang met andere locaties. Zo is een van de voorwaarden voor woningbouw, dat werken en mobiliteit evenredig ontwikkeld wordt. Ook raken de mogelijkheden voor binnenstedelijke ontwikkelingen uitgeput en zijn de genoemde suggesties om bedrijventerreinen te transformeren niet mogelijk vanwege “hindercirkels”. Het wegnemen van bedrijven die te veel hinder veroorzaken voor woningbouw, zou vele miljoenen kosten.

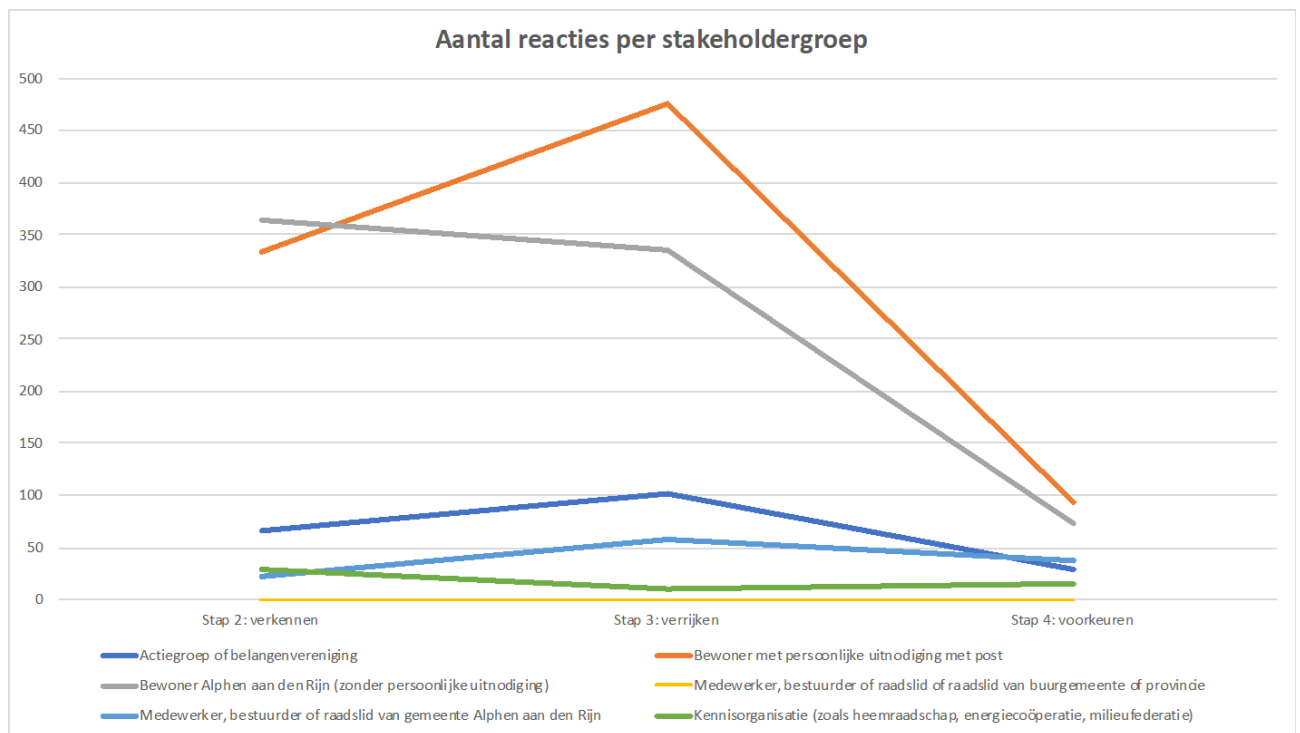
In het masterplan Noordrand I dat de komende periode wordt ontwikkeld, zal een concept landschappelijke en stedenbouwkundige visie worden opgenomen, waarin – indien mogelijk – de kansen die u ziet maar ook de aandachtspunten een plek krijgen. Het masterplan moet u dus zien als een concrete ruimtelijke uitwerking van het gebied, met daarin onder andere de ecologische structuur, de woningen en de wegen. De keuzes die wij in het masterplan voorstellen, worden via een apart participatietraject aan u voorgelegd. Dit traject start naar verwachting medio / eind november van dit jaar.

2 Proces

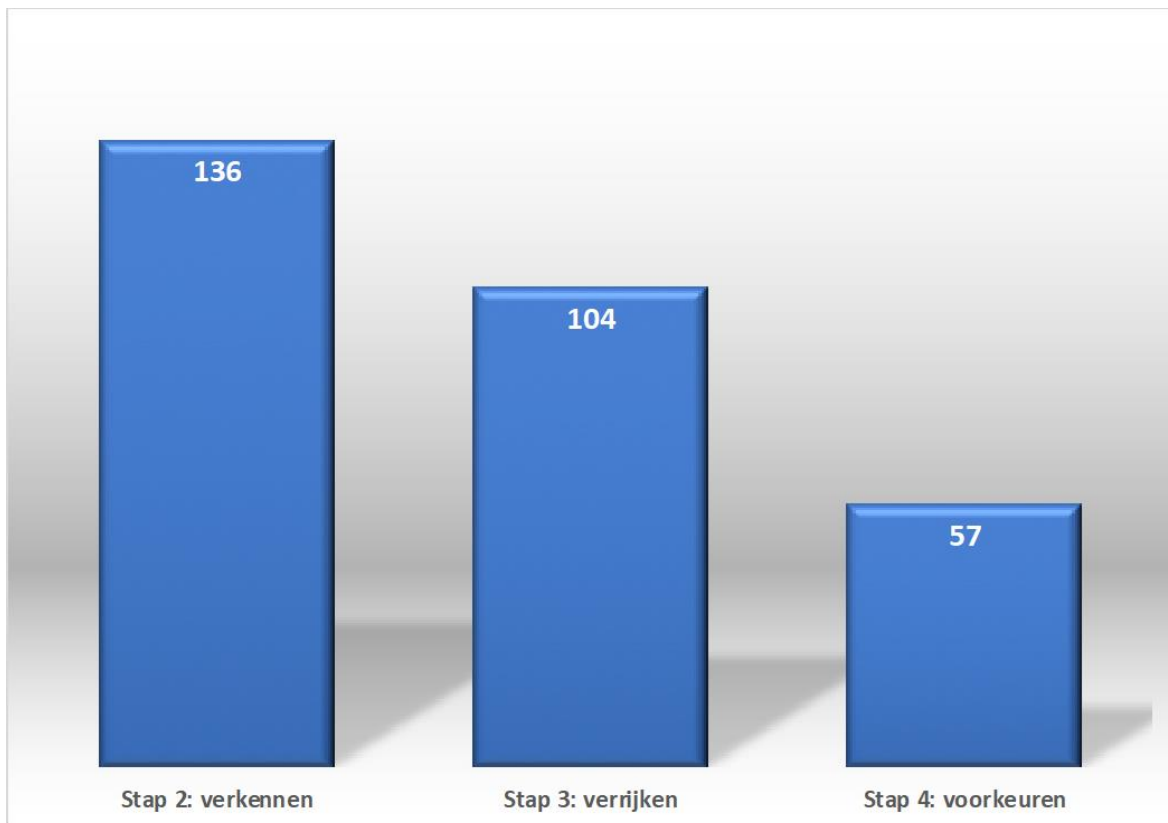
Stap 1 aanmelden

In stap 1 konden publieksgroepen zich inschrijven en werden deelnemers uitgenodigd om vooraf informatie te lezen over het project Perspectief voor Landschap en Stad en specifiek over de Noordrand I.

In onderstaande grafiek is het aantal reacties per processtap weergegeven. Het verloop van de grafiek is een weerspiegeling van de mate van activiteit per stap. Na een eerste verkenning van het thema in stap 2, volgt in stap 3 een interactieve verrijkingstap waar deelnemers vooral elkaar aanvullen en op elkaar reageren om vervolgens in stap 4 aan te geven wat de deelnemers zelf belangrijk vinden in de door hen ingebrachte onderwerpen. Het bleek dat de interesse om te participeren met name onder de publieksgroep bewoners gedurende het proces afnam.

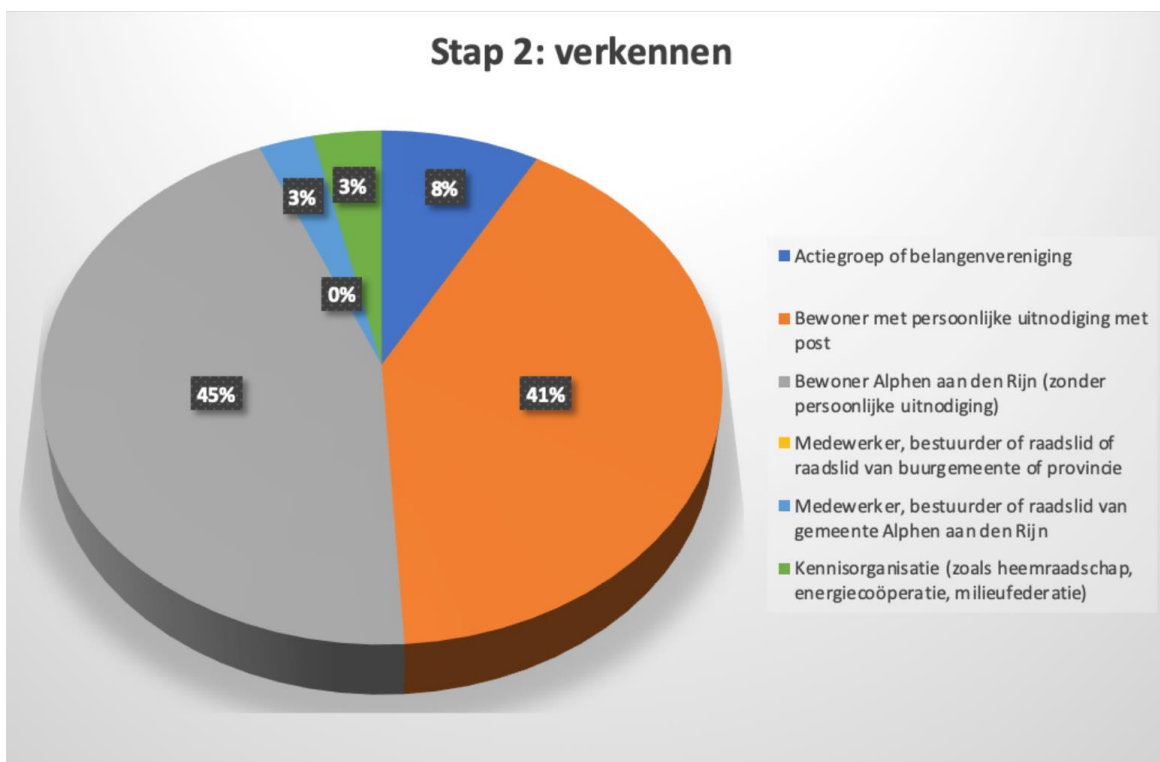

In onderstaande grafiek is het aantal unieke deelnemers per stap weergegeven. Een deelnemer heeft de mogelijkheid om gedurende de stap, meerdere keren deel te nemen aan de digitale dialoog. Er verschijnt immers nieuwe informatie of basis van reacties en inzichten van anderen. Stap 4 is een niet-interactieve processtap. Men kon elkaars voorkeuren niet zien nog reageren op anderen.

Stap 2 Verkennen

Aan de hand van 9 vragen is verkend hoe de aangeboden **informatie** werd beoordeeld, welk belang de deelnemer heeft bij de ontwikkeling, wat belangrijk werd gevonden en op welke manier deelnemers betrokken willen worden.

Er zijn 816 bijdragen geweest door 136 unieke deelnemers. In 82% van de bijdragen is een reactie gegeven op de vraag. In 18 % van de gevallen hebben deelnemers gereageerd op andere deelnemers. In de verkenningsfase hebben de deelnemers dus in beperkte mate de dialoog met anderen gezocht en de reacties waren hoofdzakelijk gericht op de eigen rol in de consultatie.

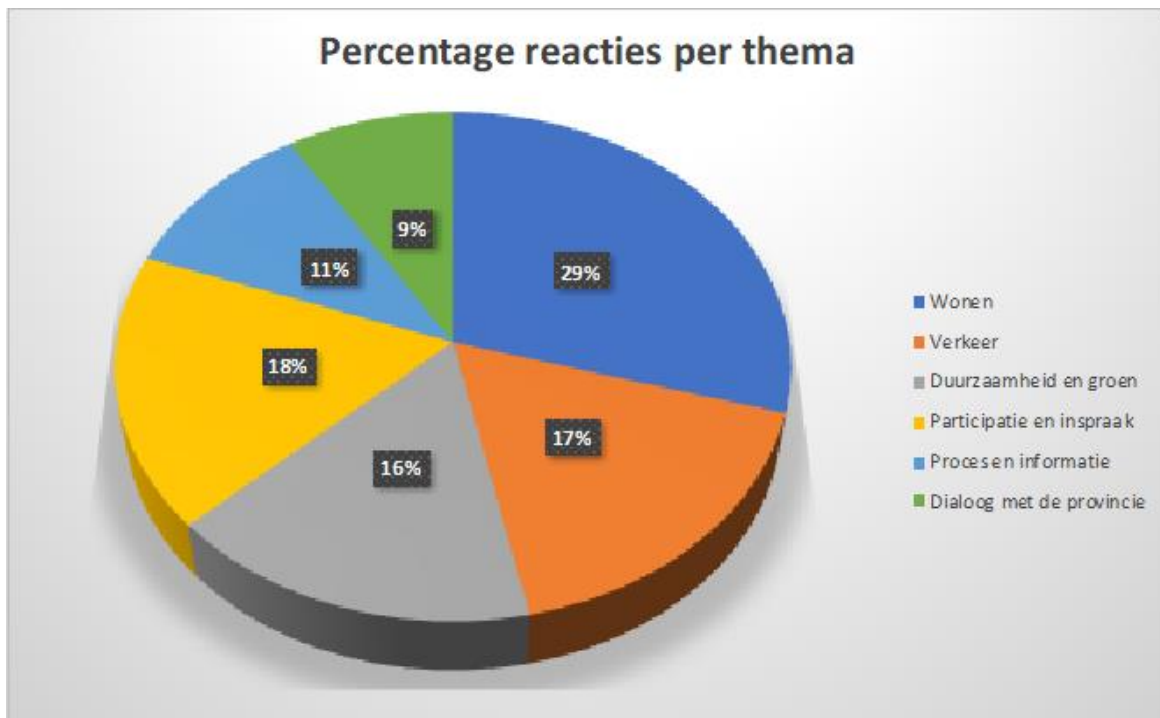
De reacties zijn terug te vinden in de verslagen die te vinden zijn op <https://noordrand.fc-event.nl/>.

Stap 3 Verrijken

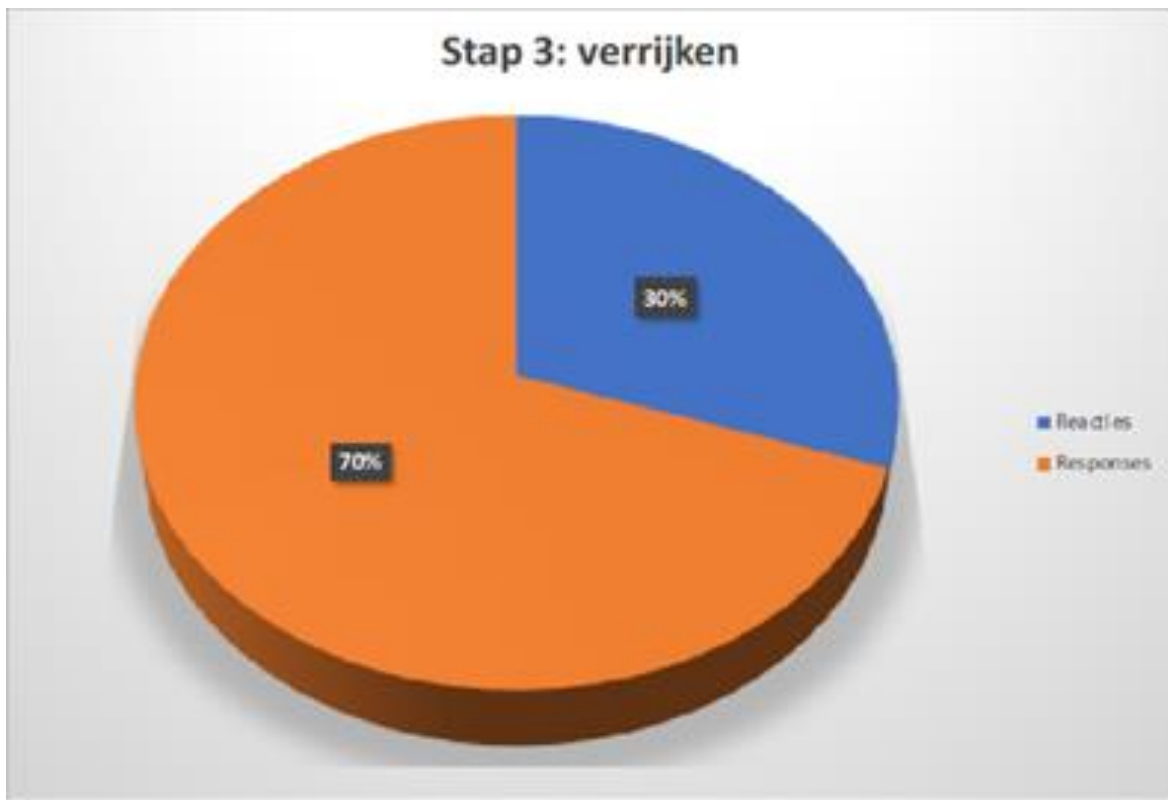
Voor elk thema uit stap 2 zijn verdiepende vragen opgesteld die in stap 3 zijn voorgelegd aan de deelnemers. De deelvragen zijn gebaseerd op de belangrijkste onderwerpen die per thema aan de orde zijn gekomen in de reacties.

De nadruk van de reacties ligt op het thema Wonen. 29% van alle 1.000 reacties in deze stap komen voort uit dit thema. Daarnaast zijn er drie andere thema's die ongeveer evenveel de aandacht hebben van de deelnemers, te weten Verkeer, Duurzaamheid en groen en Participatie en inspraak. Onderstaand diagram geeft enkel een kwantitatief beeld van verdeling van de reacties over de thema's. Het zegt niet dat deze thema's belangrijk worden gevonden door de deelnemers. Deze nuance wordt pas aangegeven in stap 4 van de raadpleging.

Er zijn 979 bijdragen geweest door de 104 unieke deelnemers. In 30% van de bijdragen is een reactie gegeven op de vraag. In 70% van de gevallen hebben deelnemers gereageerd op andere deelnemers. Daar waar in de verkenningsfase de deelnemers dus in beperkte mate de dialoog met anderen zochten, is in de verrijkingsstap juist veel gebruik gemaakt om te reageren op anderen en elkaar aan te vullen.

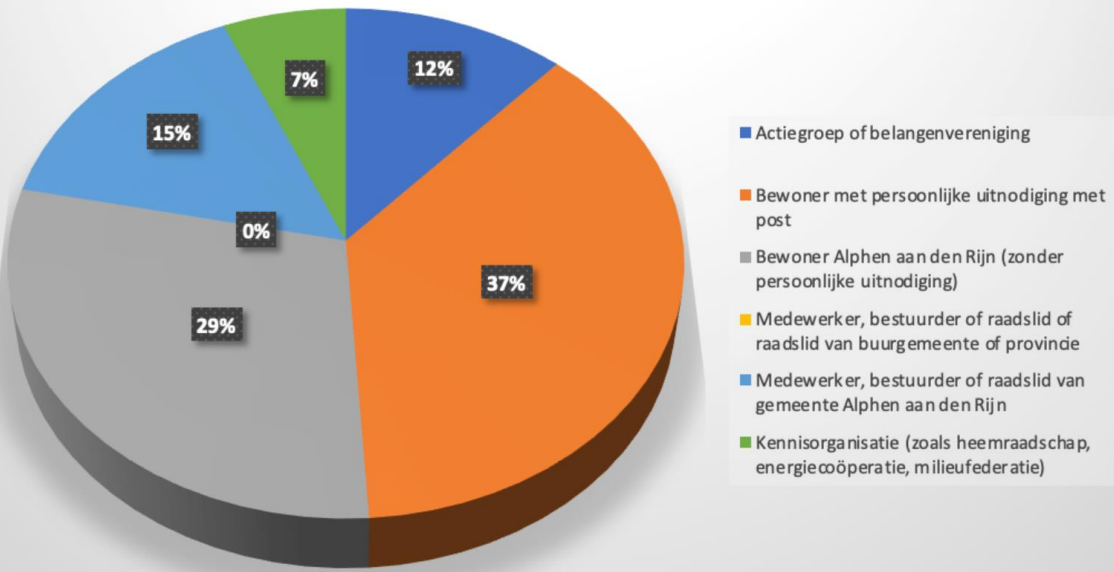
Stap 4 Voorkeuren

In stap 4 konden deelnemers van 5 onderwerpen aangeven aan welke subonderdelen prioriteit gegeven moet worden en waarom. De hoofdonderdelen en subonderdelen komen voort uit de samenvatting van stap 2 en 3. In die stappen kwamen de onderwerpen die te maken hebben met bouwen, het proces en participatie sterk naar voren. De 5 onderwerpen zijn:

- bouwen onder voorwaarden
- participatie
- proces en informatie
- elders bouwen
- niet bouwen in Noordrand I

In elk van deze onderwerpen is een aantal stellingen gegeven waaruit de deelnemer de voor hem/haar drie belangrijkste stellingen kon kiezen. Daarnaast hadden de deelnemers de mogelijkheid om een toelichting te geven waarom deze keuze belangrijk is. In onderstaand figuur is het percentage weergegeven van de stakeholdergroepen die een toelichting hebben gegeven. Bijv. 37% van alle toelichtingen komen voort uit de groep 'Bewoners met een uitnodiging per post'

Stap 4: voorkeuren

3. Resultaten

Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de belangrijkste resultaten van de stappen 2,3 en stap 4.

Stappen 2 en 3

In de stappen 2 (verkennen) en 3 (verrijken) zijn 6 thema's aan de orde gesteld. Per thema is hieronder de essentie weergegeven. Uitgebreidere informatie is te vinden in de verslagen die bij deze stappen horen en die te vinden zijn op <https://noordrand.fc-event.nl/>.

Wonen

Wonen in Noordrand I is mogelijk, indien rekening gehouden wordt met een goede inpassing in het landschap, waarbij het landschap beleefd moeten kunnen worden. Daarnaast moet er voor gezorgd worden dat er niet alleen voor het dure segment gebouwd . Er is hierbij een duidelijke zorg en wel of alle gestelde ambities ook waargemaakt kunnen worden.

Verkeer

De wens wordt uitgesproken voor meer wandel- en fietspaden zodat er meer mogelijkheden ontstaan om in het omringende landschap te kunnen recreëren. Er worden voorstellen gedaan om in de nieuwe wijk anders om te gaan met autoverkeer en parkeren (minder auto's, elektrische auto's, geclusterd parkeren). Er wordt aandacht gevraagd voor de bestaande verkeerssituatie in de bestaande wijken in de omgeving van Noordrand I. In die wijken wordt nu al overlast ervaren. Zorg is er over de toenemende luchtvervuiling en geluidsoverlast door onder andere Schiphol.

Groen en duurzaamheid

Het huidige landschap met landbouw en natuur wordt hoog gewaardeerd vooral om er te kunnen recreëren. De wens wordt uitgesproken voor meer recreatiepaden, water en natuur. De zorg wordt uitgesproken dat bouwen met behoud van dit landschappelijke karakter niet mogelijk is. Zonnepanelen en windmolens in of rond de locatie Noordrand I wordt door de meeste deelnemers niet gewaardeerd, ondanks de behoefte die ook wordt uitgesproken aan een duurzame wijk.

Participatie en inspraak

Onduidelijk blijkt de status van de participatie over de plannen voor Noordrand I. Toch worden er ook voorstellen gedaan hoe dit verbeterd kan worden, bijvoorbeeld door ook gesprekken te organiseren, liefst met experts, bewoners, gemeente en provincie samen. Er wordt zorg uitgesproken over de mate waarin de inbreng van deelnemers een rol zal spelen in het op te stellen masterplan.

Proces en informatie

De gegeven informatie wordt als te summier beoordeeld en niet duidelijk vindbaar. De informatie die er wel is, is te ambtelijk.

Dialogo provincie

Er is onduidelijkheid over de rol van de provincie in deze fase van het proces.

Stap 4 voorkeuren

In stap 4 konden deelnemers over een aantal onderwerpen, die in stap 2 en 3 veelvuldig naar voren kwamen, aangeven waar hun voorkeur naar uitging. De resultaten van die stap zijn hieronder samen gevat.

A. Bouwen, maar onder voorwaarden

Hieronder vindt u de aandachtspunten waarmee, volgens u, in de verdere ontwikkeling van Noordrand I rekening gehouden moet worden.

Resultaten

Deelnemers geven aan het landelijk karakter van en het uitzicht op de Noordrand I belangrijk is. Belangrijk daarbij is:

- Integreer wonen en groen;
- Zorg voor goede verbinding naar het buitengebied;
- Verhoog de biodiversiteit;
- Vergroot de recreatieve waarde;
- Trek het groen de stad in;
- Kies voor kleine betaalbare woningen, voor starters en natuurliefhebbers.

Aandacht wordt gevraagd voor de betaalbaarheid van woningen: voor sociale woningbouw en starters, waarbij een oplossing in hoogbouw als niet passend wordt ervaren.

Een grote zorg van deelnemers is het sluisverkeer waar de huidige wijken last van hebben. Belangrijke aandachtspunten zijn:

- Probeer een aansluiting op de Kalkovenweg (of andere grote wegen) waar mogelijk te vermijden;
- Realiseer geen doorgaand verkeer;
- Zorg voor voldoende wandel- en fietsverbindingen tussen stad en land;
- Het opwekken van energie voor andere wijken vinden deelnemers niet wenselijk, indien dat betekent dat er sprake is van “horizonvervuiling” door windmolens of zonnepanelen;
- Er wordt door een deel van de deelnemers al geluidsoverlast van Schiphol en de N207 ervaren.

B. Overige opmerkingen

De gemeenteraad heeft besloten om een masterplan voor Noordrand I op te stellen. Om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de waarden die deelnemers van belang vinden en die daarom een plek zouden moeten krijgen in de planvorming, hebben we deelnemers ook vragen gesteld over theoretische alternatieven voor ontwikkeling van de Noordrand I. Kern van deze vraagstelling was, wat u als alternatief zou zien voor de voorgenomen plannen. Door dit zo te vragen, konden wij een goed beeld krijgen van de waarde die deelnemers toekennen aan de locatie. En waar zorgen van deelnemers zitten. Deze opmerkingen zullen daarom door de gemeente beoordeeld worden op de wijze waarop ze de te ontwikkelen plannen voor de Noordrand I kunnen versterken.

Elders bouwen als alternatief

Veel deelnemers zijn van mening dat leegstaande kantoorpanden moeten worden benut voor andere doeleinden zoals woningbouw. Daarbij worden verschillende oplossingen aangedragen:

- Kantoorpanden tijdelijk omvormen tot woningen, zodat kantoorpanden niet verloren gaan;
- Nieuwe bedrijventerreinen aan de rand van de stad realiseren en oude bedrijventerreinen omvormen naar woongebieden;
- Lege plekken en industriegebieden saneren en samenvoegen om zo ruimte te creëren.

Ook bouwen nabij de dorpen kan volgens de deelnemers helpen deze te moderniseren en verbeteren en meer voorzieningen te creëren. Daarnaast wordt gepleit om eerst binnenstedelijk te

verdichten op basis van duidelijke woningbehoeftecijfers en in overleg met de provincie (hoogbouw in stad, maatschappelijk vastgoed, braakliggend , groen enz.). Aandachtspunten daarbij:

- Aanbod buiten de randstad en “Alphen kern” zou je moeten vergroten, dus aanbod in dorpen vergroten;
- Het moet niet meer standaard gegeven zijn dat je auto voor de deur staat;
- Hoogbouw wordt zeker als oplossing gezien, misschien ook juist wel voor ouderen;
- Woningbouw in de stad mag niet ten kosten gaan van groen.

Alternatieven voor locatie Noordrand I

Als alternatief voor het ontwikkelen van Noordrand I, als er elders wordt gebouwd, worden de volgende suggesties gedaan:

De meeste deelnemers benadrukken de aanwezigheid van groen, vaak in combinatie met de wens om de biodiversiteit te vergroten als aandachtspunt. Met name de weidsheid van het landschap, de vele vogelsoorten en de mooie stadsrand worden geroemd. Ook Lokale voedselvoorziening komt in veel antwoorden naar boven als geschikte invulling.

De meningen van deelnemers zijn verdeeld als het gaat om een combinatie met recreatie in het gebied. Natuur en recreatie brengt veel goeds voor bewoners, zoals ontspanning een schone lucht. Dit kan eventueel gecombineerd worden met agrarisch gebruik.

Reflectie

Deze reacties laten ons zien dat het van belang is om bewoners beter mee te nemen in de ruimtelijke afwegingen die de gemeente maakt. Veel suggesties zijn bruikbaar, zoals het benutten van bedrijventerreinen en kantoren. Tegelijkertijd zijn veel van de genoemde kansen reeds onderzocht, waarbij we tegen beperkingen oplopen, zoals hindercirkels, het belang van werkgelegenheid, en de oriëntatie van woningzoekenden op de stad.

Daarnaast worden duidelijke wenken meegegeven, zoals het belang van groen, biodiversiteit, de openheid van het landschap en het feit dat een auto voor de deur niet vanzelfsprekend meer is. Dit zijn wenken en waarden die – ook bij de ontwikkeling van Noordrand I – meegenomen worden in het masterplan.

4. Participatie en informatie

Uit de vele antwoorden gedurende het hele proces blijkt dat deelnemers behoefte hebben aan bredere achtergrondinformatie dan die nu op onze website wordt aangeboden. Een voorbeeld is het woningbehoefte-onderzoek. Uit de opmerkingen blijkt dat veel deelnemers daar meer over willen weten en het niet terug kunnen vinden op de website van het Perspectief voor Landschap én Stad. Daardoor ontstaat het idee dat de informatie niet beschikbaar of voorhanden is.

Deelnemers geven aan dat de aangeboden informatie te weinig inzicht biedt in het verleden, de toekomst en de tijdlijn van het proces van besluitvorming in relatie tot de participatie. Afwegingen die de gemeente maak, blijken niet voor iedereen duidelijk te zijn, waardoor het lijkt of er geen invloed meer mogelijk is. Een deel van de deelnemers geeft aan behoefte te hebben aan een grotere betrokkenheid en willen serieus worden genomen waar het inspraak betreft. Dit verschil geeft een gevoel van onvrede.

Het participatieproces en het verstrekken van informatie kan volgens de deelnemers worden verbeterd door:

- Heldere communicatie over de processtappen (tijdlijn) voor deelnemers, waarbij duidelijk is welke invloed zij hebben op dit proces en dat er voor hen een koppeling zichtbaar is tussen hun inbreng en de vervolgstap.
- Leesbare en vindbare informatievoorziening, waarbij relevante informatie nadrukkelijk en regelmatig onder de aandacht wordt gebracht bij betrokkenen (door middel van gerichte communicatie en nieuwsbrieven).
- Duidelijk te maken wat de mate is waarop de gemeente invloed kan uitoefenen op processen (voorbeeld geluidsoverlast Schiphol).
- Duidelijkheid te verschaffen wanneer andere partijen (zoals provincie, Rijk, hoogheemraadschap) invloed uit kunnen oefenen op gemeentelijke processen.
- (onafhankelijke) Expertise van partijen te betrekken. Hierdoor groeit het vertrouwen in de besluiten van de gemeente en kan de bewoner met deze kennis makkelijker tot een objectief mening/advies komen.
- Bewoners de keuze te geven op welk onderwerp men meer diepgang wil om argumenten te onderbouwen.
- Organiseren van (kleinschalige) gespreksavonden om in interactie met bewoners te verifiëren of alle vragen die bij hen leven beantwoord zijn en hun belangen, wensen en ideeën op te halen. Het is belangrijk dat er binnen de gespreksgroepen een balans is tussen voor- en tegenstanders; aangevuld met onpartijdige deskundigen.

Reflectie

Een deel van de deelnemers is van mening dat hun gevoel van onvrede niet weggenomen kan worden. In hun beleving is er al besloten over ontwikkeling van Noordrand I, omdat het gepresenteerde plan eruit ziet alsof dit zonder wijziging uitgevoerd zal worden. Dit wordt voor hen versterkt door ervaringen uit het verleden, de timing (participatie in de zomervakantie) en de keuze om enkel direct aanwonenden rechtstreeks aan te schrijven.

Deze reacties laten ons zien dat het van belang is om bewoners beter mee te nemen in het proces van gemeentelijke besluitvorming. Veel suggesties zijn bruikbaar, bijvoorbeeld door de informatie op

de website te voorzien van een tijdlijn en informatie op een andere manier beschikbaar te stellen, waardoor informatie overzichtelijker wordt.

Suggesties over het in gesprek gaan met elkaar zullen worden meegenomen in de nog uit te werken vervolgstap voor participatie over het masterplan voor Noordrand I.